

MEGMÉRETTETÉS

Zámpory Vilma barlangász verseit rendszeresen közölte a *Napjaink* című irodalmi folyóirat.

Barlangkutatói élményei *Barlangász emlékeim* címmel olvashatók folyóiratunk elektronikus oldalán.

Már jócskán benne jártunk szeptember közepében, amikor eldöntöttük, hogy vasárnap megnézzük a fiúk által felfedezett új víznyelő barlangot, mely a jávorkúti forrás vizét nyeli el. Ketten még nem voltunk lent, József – aki egyetemi hallgató – és jómagam.

Vasárnap, kiérve Garadnára, a Kis-sebesen indultunk felfelé a Bükkbe. Ez egy meredek szurdok, nem jelzett turistaút, de mivel egyenesen a bolhási réthez ér ki, időt spórolunk meg. Ledölt fa-óriások és bokrok között haladunk, míg egy érdekes képződményhez nem érünk. Egy vízszintes kürtőhöz, melynek kb. 2 méteres nyitott bejárata van, 50 méter hosszan víz felfelé, végig lehet sétálni rajta, a vége nyitott. Senki nem tudja, mi is ez pontosan, valószínűleg a nagy földmozgások idején keletkezett barlang maradványa.

Felérünk a fennsíkra, kicsit borús az idő. Itt is van a víznyelőnél egy elzáró gát, hogy ne folyjon be a víz leszálláskor. Lajos apu már megy is, és beüti a dugót, ő lesz majd a külszíni ügyeletes. Mi négyen beöltözünk közben.

A barlang nyílása egy hatalmas bükkfa alatt van, a gödör átmérője olyan 2-3 méter, a bejárat nyitott, még folyik bele a maradék víz. Elindulunk. A sorrend a következő: elől megy Gyula úr, utána Jóska, aztán én, a végét zárja Olivér. Ezt a sorrendet végig a mászás alatt is be kell tartani. A barlang elején rögtön van egy kályhacsőhöz hasonló szűkület, ami derékszögben elhajlik. Átmérője 50-60 cm, és víz van az alján. Átmászni rajta úgy kell, hogy a vízbe bele kell feküdni, jobb karomat előre nyújtom, a bal mellettem marad: így sikerül rajta keresztülni. A következő kis teremben már fel is lehet állni, mert 2 méter magas és kb. olyan széles is. Az alja törmelékes, sáros, de máris egy újabb mélység tárul elém: egy 10 méteres kürtő, melynek közepén ott lóg a „szeretett” hágcsóm. A karbidlámpámat a jobb kezem bütykös nagyujjára akasztva lemászok. A kürtő sziklafalai vizesen csillognak, cseppkövek itt nincsenek.

Következik a nagy fal: lefelé tiszta sima, vizes, alattam 15 méteres mélység. A hágcsó felfekszik, így kinlódva megyek lefelé. Egy szűk folyosóra érek, jobbra nem lehet tovább menni: egy tömör sziklafal zárja el az utat. Továbbjutás csak balra, itt egy 5-6 méter magas, 3-4 méter széles folyosón haladunk. Nézelődök, sok mindent nem látni, majd lejtteni kezd a talaj. Annyira elbambulok, hogy nekimegyek Jóskának: de miért álltunk meg? Mert itt van a „fejreállós” szifon. Na, ez is jól kezdődik... Egy hatalmas tömör szalkőzet alatt egy apró kis nyílás látható, nem is tudom még meg-saccolni sem, hogy mennyi lehet az átmérője. Csak állunk és nézünk, hogyan folyik befelé a patak vize.

Aztán elmagyarazzák, hogyan is kell ebbe belemászni: először is le kell guggolni és guggoló állásban fejre állni, lábak még összehúзва, aztán szépen óvatosan megfordulni és benyújtani a lábakat előre a résbe, aztán hason csúszva be tudunk kúszni a szűkületbe, ahol egy nagyobb, agyagos terem található. Ennek a végén van egy dugó, illetve egy 2-3 méteres lyuk, ahol elfolyik a víz, ott kell a barlangot tovább bontani.

Állunk és tanakodunk, mi legyen, nagyon vizes a lyuk, nem lehet belefeküdni, mert akkor nem kapunk levegőt.

Úgy döntünk, hogy elindulunk kifelé, és akkor észrevesszük, hogy mintha több víz folyna be, mint amikor jöttünk.

EGY KÉSŐBBI HELYSZÍN – LÉTRÁSI-VIZES-BARLANG FÖLTÁRÁSA

= 50 év barlangkutató. A Marcel Loubens Barlangkutató Egyesület és elődei. Miskolc, 2003. – Zámpory Vilma archívuma

Már a tíz méteres kürtő alján állok és várom, hogy Jóska felérjen, mikor egy vödörnyi víz a fejemre ömlik. Mondom Jóskának, ne locsolkodjál már... De kiderül, hogy nem Jóska locsolkodik, hanem jön befelé a víz...

Gyorsan felmászok, szólok Olivérnek, hogy mi a helyzet. Felérek a kis terembe, Jóska mondja, hogy majd megvár a kályhacső végénél. Ezt jól teszi, mert ahogy nagy levegővétel után végigkúszok a kályhacsővön, megfogja a kezemet és egy rántással kihúzza. Ahogy kiérünk, látjuk, hogy Lajos apu fel és alá rohangál a gát és a lejárát között, és azt kiabálja, hogy gyorsan, mert már a gát tetején ömlik át a víz. Éppen hogy csak Olivér kiér, megemeli a csizmáját, hogy folyjon ki belőle a víz, amikor egy nagy durranással átszakad a gát... Zubogva, örvénylően folyik be a szűk kis nyíláson, magával sodorva virágokat, békákat és sok iszapot. Mindenki arra gondol, hogy ha most lent maradtunk volna, azt a víztömeget nem ússzuk meg... Két békát azért sikerül kimentenünk, mielőtt elnyelné őket a barlang; visszavisszük őket az immár lecsendesült patakba. A patak jámboran folydogál, mintha sosem akart volna ártani senkinek.

Lajos apu kijelenti, hogy soha többet nem vállal külszíni ügyeletet: kint rohangált össze-vissza, próbált bekiabálni, hátha meghalljuk, hogy nagyon-nagy zápor volt, megtelt a tó, jönni kellene gyorsan kifelé...

Gyula úr és Olivér már átestek egy ilyen vízbetörésen a bolhási víznyelő barlangban, de szerencsére ott még hamarabb ki tudtak mászni, mert volt beszerelve egy régi katonai telefon és időben szólni tudtak nekik. Esős időben nem szabad többet lemenni, akármilyen erős is a gát...

Kezdek fájni és remegni: most jön ki rajtam az ijedség. Gyorsan átöltözöm száraz ruhába, csak a csizma marad vizes, de felhúzzok egy száraz zoknit. Ülünk a hátizsákjainkon és eszünk... milyen jó is lenne most egy meleg tea, de olyan vizes minden, hogy nem lehet tüzet gyújtani. Lassan összepakolunk, fázósan elindulunk, kicsit lehűlt a levegő is. Mindenki csendes, szótlan; a kisvonatból úgy nézzük a tájat, mintha még sosem láttuk volna.

Miskolc végállomás, leszállunk, elköszönünk a pénteki viszontlátásig. Olivérrel egyfelé megyünk. Útközben megkérdezi, hogy ugye nem vette el a kedvemet ez a nagy kaland? Nem válaszolok, csak elköszönök, és alig várom, hogy hazaérjek.

Éjszakánként rémálmaim vannak, állandóan meg akarok fulladni. Örülök, ha végre felébredek egy-egy ilyen rémálomból... de aztán úgy döntök, hogy vízbetörés ide, vízbetörés oda, akkor sem hagyom abba! Ez volt az igazi megmérettetés!

Online: www.vasarhelyilatohatar.hu